ſentaneum, 98 annos penes oſtenſorem F inũenis, ideo F literam indici M centenarii 1500 applica, filumq; ſuper lineam 98 annorum dirige, quod in inſtrumenti limbo diem Martii 10 horã 0 m̃ 55 poſt meridiem indicabit. Cui ſi numero adijcias tres dies, horam 0 minuta 42, redundabunt dies 13 hora 1 m̃ 37 Septẽbris, quo tempore æquinoctium Autumnale futurum erit. Ita ni fallor abundè inſtructus es, quo pacto ſit æquinoctium duplex quottannis indagandum, itidem & paſcha ſecundum eccleſiæ ritum. Cum vero concilijs viſum ſit Chriſtianis paſcha nobis cum Iudeis celebrandum non eſſe, non inconſultum videtur huius rei quoq; paucis meminiſſe. Iudeis lex Moſaica præſcribit, Luna decimaquarta menſis primi honorandum paſchale feſtum, id quod ipſi, propter ignorantiam æquinoctii æquinoctii in 13 vel 14 Martii ab illis tranſlati, neutiquam preſtare poſſunt. Ad hoc æquinoctium licet nihil dubii ingẽrat, traditionibus tamen propriis irretiri ſolent. Nam ſi 14 luna in ſecundam feriam, id eſt, diem Lunæ incidit, tum paſcha die Martis exẽqui ſolent, & ſi diem Mercurii plenilunium occupat, Iouis diem in paſcha recipiunt, aut ſi Luna 14 die Veneris occurrit, iam cum paſchate in Saturni diem tranſeunt. Id quod nulla ſcriptura eos iubet aut cogit, ſi proprijs conſtitutionibus non ita ſtrictè deuouerentur, Lunæ enim, Mercurii Veneriſq; dies effugere ne ſcz paſcales fiant perpetuò, neſcio qua ſuperſtitione laborant. Sed vt oculis deprehendere quæas Iudeorum quotanne paſcha ſequentem ſubordinaui methodum, per 160 annos certa ſupputatione examinatam.

TABVLA PASCHATIS IVDAICI AD CENTVM SEXAginta annos ſequuturos ſupputata.

Anni	dies	Anni	dies	Anni	dies	Anni	dies
1540	23 Martii die Martis	1580	31 Martii die Iouis	1620	8 Aprilis die Saturni	1660	17 Martii die Saturni
1541	12 Aprilis die Martis	1581	21 Martii die Martis	1621	27 Martii die Martis	1661	4 Aprilis die Iouis
1542	1 Aprilis die Saturni	1582	8 Aprilis die Solis	1622	16 Martii die Saturni	1662	25 Martii die Martis
1543	20 Martii die Martis	1583	28 Martii die Iouis	1623	5 Aprilis die Saturni	1663	12 Aprilis die Solis
1544	8 Aprilis die Martis	1584	17 Martii die Martis	1624	25 Martii die Iouis	1664	2 Aprilis die Saturni
1545	28 Martii die Saturni	1585	4 Aprilis die Solis	1625	29 Martii die Martis	1665	21 Martii die Martis
1546	18 Martii die Iouis	1586	24 Martii die Iouis	1626	1 Aprilis die Saturni	1666	10 Aprilis die Martis
1547	5 Aprilis die Martis	1587	13 Aprilis die Iouis	1627	22 Martii die Iouis	1667	30 Martii die Saturni
1548	24 Martii die Saturni	1588	2 Aprilis die Martis	1628	8 Aprilis die Martis	1668	17 Martii die Martis
1549	13 Aprilis die Saturni	1589	22 Martii die Saturni	1629	29 Martii die Solis	1669	6 Aprilis die Martis
1550	1 Aprilis die Martis	1590	9 Aprilis die Iouis	1630	18 Martii die Iouis	1670	26 Martii die Saturni
1551	22 Martii die dominica	1591	30 Martii die Martis	1631	7 Aprilis die Iouis	1671	16 Martii die Iouis
1552	9 Aprilis die Sabati	1592	18 Martii die Saturni	1632	25 Martii die Solis	1672	2 Aprilis die Martis
1553	30 Martii die Iouis	1593	7 Aprilis die Saturni	1633	16 Martii die Saturni	1673	22 Martii die Saturni
1554	18 Martii die dominico	1594	26 Martii die Martis	1634	3 Aprilis die Iouis	1674	11 Aprilis dia Saturni
1555	6 Aprilis die Sabati	1595	15 Martii Saturnis	1635	24 Martii die Martis	1675	1 Aprilis die Iouis
1556	26 Martii die Iouis	1596	3 Aprilis die Saturni	1636	10 Aprilis die Solis	1676	19 Martii die Solis
1557	16 Martii die Martis	1597	22 Martii die Martis	1637	30 Martii die Iouis	1677	7 Aprilis die Saturni
1558	3 Aprilis die Solis	1598	11 Aprilis die Martis	1638	20 Martii die Martis	1678	28 Martii die Iouis
1559	23 Martii die Iouis	1599	31 Martii die Saturni	1639	7 Aprilis die Solis	1679	18 Martii die Martis
1560	11 Aprilis die Iouis	1600	20 Martii die Iouis	1640	28 Martiis die Saturni	1680	3 Aprilis die Saturni
1561	1 Aprilis die Martis	1601	7 Aprilis die Saturni	1641	16 Martii die Martis	1681	24 Martii die Iouis
1562	21 Martii die Saturni	1602	27 Martii die Saturni	1642	5 Aprilis die Martis	1682	14 Martii die martis
1563	8 Aprilis die Iouis	1603	17 Martii die Iouis	1643	25 Martii die Saturni	1683	1 Aprilis die Solis
1564	28 Martii die Martis	1604	5 Aprilis die Iouis	1644	14 Martii die Iouis	1684	20 Martii die Iouis
1565	17 Martii die Saturni	1605	24 Martii die Solis	1645	3 Aprilis die Iouis	1685	7 Aprilis die Martis
1566	4 Aprilis die Iouis	1606	29 Martii die Saturni	1646	21 Martii die Saturni	1686	30 Martii die Martis
1567	25 Martii die Martis	1607	2 Aprilis die Iouis	1647	10 Aprilis die Saturni	1687	19 Martii die Iouis
1568	13 Aprilis die Martis	1608	22 Martii die Martis	1648	28 Martii die Martis	1688	5 Aprilis die Iouis
1569	2 Aprilis die Saturni	1609	9 Aprilis die Solis	1649	18 Martii die Saturni	1689	26 Martii die Martis
1570	21 Martii die Martis	1610	29 Martii die Iouis	1650	6 Aprilis die Saturni	1690	15 Martii die Saturni
1571	10 Aprilis die Martis	1611	19 Martii die Martis	1651	27 Martii die Iouis	1691	4 Aprilis die Saturni
1572	29 Martii die Saturni	1612	5 Aprilis die Solis	1652	14 Martii die Solis	1692	23 Martii die Martis
1573	19 Martii die Iouis	1613	27 Martii die Saturni	1653	2 Aprilis die Saturni	1693	11 Aprilis die Martis
1574	6 Aprilis die Martis	1614	15 Martii die Martis	1654	23 Martii die Iouis	1694	31 Martii die Saturni
1575	26 Martii die Saturni	1615	4 Aprilis die Martis	1655	12 Aprilis die Iouis	1695	21 Martii die Iouis
1576	15 Martii die Iouis	1616	23 Martii die Saturni	1656	30 Martii die Martii	1696	7 Aprilis die Martis
1577	4 Aprilis die Iouis	1617	10 Aprilis die Iouis	1657	19 Martii die Iouis	1697	27 Martii die Saturni
1578	23 Martii die Solis	1618	31 Martii die Martis	1658	8 Aprilis die Iouis	1698	17 Martii die Iouis
1579	11 Aprilis die Sabati	1619	20 Martii die Saturni	1659	27 Martii die Solis	1699	4 Aprilis die Martis
						1700	23 Martii die Saturni

PRIMAE PARTIS CONCLVSIO

QVO VIDEAS, Lector amice, me omnino tui verè colẽdi natũ, pro huius aſtronomici parte prima claudenda, theorema quoddã ſubieci, in quo velũti præſenti arena ob oculos cernere quæas, ad quid aſtrorũ motus hactenus per totã hãc operis partem, fuſiſſimè traditi, conferant. Tale autem eſt, quod quam maximè humanitati prodeſſe valeat, cuius iuuandæ gratia, nihil non paratus ſubire perpetuò ſum. Dies autem Criticos, id eſt, iudiciales, quorum præcipuus apud medicos vſus in curationibus exiſtit, nondum præſentes, ſed inſtantes inuenire ſolerter docet. Vnde ni fallor, liquere prudẽtibus ſat poteſt, quam aſtronomiæ ſcientiæ non tantũmodo voluptati, verumetiam vtilitati humanæ ſeruire ſoleat. Quod theorema, licet ſuccinctum ſit, nihil tamen in eo, ad meliorem aſtronomiæ declarationem, deſiderari à quoquam putauerim.

ENVNCTIATVM QVADRAGESImum & vltimum.

Dies Criticos, id eſt, iudiciales, medicis in morbis iudicãdis neceſſarios, per inſtrumentum hoc ſubnexum, citra operam computi inuenire.

APud omnes in confeſſo eſt, aſtra quædam diuinæ virtutis eſſe inſtrumenta, per quæ vniuerſum illud gubernari credimus. Syderum enim opera, effectus ſeu inclinationes, ſeu influentias dicas, diuinæ prouidentiæ quædam eſſe documenta, quis eſt qui neget? cum nihil non in hoc mundo iuxta aſtrorum diſpoſitiones affici videamus, quamuis omnia in deum referri ſoleant, Quemadmodum autem non ſecuri, operis cuiuſpiam ſtructuram tribueris, ſed fabro, qui hac vtitur, ſic aſtrorum effectus, qui motus eorundem conſequuntur, non ipſis aſtris, ſed deo, illa regenti, gubernãtiq; cauſæ, velũti primariæ, aſcribere debemus. Huiuſmodi aſtrorum curſus & motus multiplices, nobis, cum Deus Optimus Maximus patefaciat, cœlumq; ipſum librum tanq̃ apertum, in quo futura per ſtellarum & luminarium tranſcurſus ſignificantur, recludat, pauca & nos ſuper hiis, quæ ex eo nobis libro collecta ſint, dicere inſtituimus, & maximè de hijs, quæ ad humanã pertinere ſalutem videntur, qua in parte licet medicinæ vigilantibus in primis commodare quæamus, non ſolum tamen hijs, verum ſed alijs quoq; rationem ſuæ valetudinis habituris ſaltem non poſtremam prodeſſe animus eſt. Tametſi illorum gratia medicorum præcipuè, qui aſtrorum expertes ſunt, factum putauerit hoc nobis aliquis, nec immerito, fatemur enim, noſtrum namq; conſilium ſecuti, certius & præſentius mederi laborantibus poterũt. Quanta enim vis ſit dierum iudicialium, quos Criticos vocant, nemo doctorũ ignorat. Quanta etiam neceſſitas obſeruãdæ Criſis medico incumbat, tũ alii, tũ Ptolemæus, naturæ ſciẽtiſſimus auctor 60 Centiloquii ſui dictione hortatur, hiis verbis. Super ægrotis criticos dies inſpice, ac Lunę peragrationem in angulis figurę 16 angulorũ. Vbi enim eos angulos bene affectos inueneris, bene erit lãguẽti, cõtra malè, ſi afflictos inueneris. Hactenus Ptolemæus cui⁹ verba, quoniã nõ nihil obſcuritatis in ſe habẽt, aſtronomiæq; tirõibus nõ vſq; adeo obuia ſunt, euidẽtiora planioraq; reddã. Sciẽdũ ergo primo quid vocabulum CRISIS ſignificet, κρίσις græcè, latine iudicium, velox & vehemens in morbo motus eſt, ad ſalutem vel ad parnitiem. Vehemens idcirco, quia ſeuis ab accidentibus contingit. Morbi enim tunc & naturę pugna excitatur acerrima, nec vllum aliud morbi tempus Critico grauius exiſtit. Criſis autem perfecta nulla eſſe poteſt, in qua non fit ſenſibilis materiei delinquentis expulſio, ex quo conſtat in morbis ſine materia contingentibus nullam fieri criſim. Dierum ad morbos diiudicandos pertinentium quadruplex differentia eſt. Critici enim ſunt & Indicatiui, Intercidentes & Vacui.

Criſis quid.

¶ Criticus dies qui & Decretorius vel Radicalis vel Iudicatorius appellatur, eſt tempus illud, quo natura conſurgit ad humorum peccantium ſiue expulſionem ſiue permutationem.

Criticus & decretorius idẽ. Indicatiuus.

¶ Indicatiuus vel Indiciarius dies eſt, qui ſignum dat futuræ criſis, quo die & hora, qualiſq; fieri debeat, apparet enim in eo omnino indicium aliquod futuri iudicii, per quod certi ſumus de ſalubritate vel periculo ſequentis criſis.

Intercidens ſiue interpolaris

¶ Intercidẽtes dies illi ſunt, qui & interpolares ſeu prouocatorij dicuntur, in quibus humor nociuus naturam prouocat ad pugnam. Ideo intercidentes dicti, quia inter criticos & indicatiuos cadant. Criſis in eiiſdem euenit nonnunq̃, ſed per accidens tantum, vt, ratione virtutis vel medicinæ, vel alterius cuiuſpiam ſymptomatis.

Vacuus qui medicinalis dicitur,

¶ Vacuus dies ſeu Medicinalis dicitur, in quo natura prorſus quieſcit, neq; quidquàm diſſidii inter morbum & virtutem naturalem concitatur, adeo, vt per diẽ vacuum tutò curationem, moliri liceat. Priuſq̃ vero praxim ipſam criſis aggrediamur, alia videntur præmiſſu neceſſaria. Primo, nullum non ſignum peculiarem quandam naturæ partem, quantum ad qualitates attinet quatuor, ſibi vendicare. Aries, Leo & Sagittarius, quia calidi & ſicci flauam bilem tuentur. Taurus, virgo & Capricornus, quia frigidi & Sicci, nigræ bili reſpondent. Gemini Libra & aquarius calidi & humidi Sanguinem imitantur. Cancer Scorpius & piſces frigidi humidiq; pituitæ aſſimilantur. Proximum eſt ſcitu, Signo cuilibet planetam dominari, vnde domini nomen retulit, vt arieti & Scorpioni Mars, Tauro & libræ Venus, Geminis & Virgini Mercurius, Sagittario & piſcibus Iupiter, Capricorno & Aquario Saturnus, Cãcro Luna, Leoni Sol, domini ſunt. Signorum præterea quodlibet hominis partem ſibi peculiarem arrogat, quod idem faciunt domus cœli, id quod ſequens figura innuit.

♈ reſpicit	Caput	Prima	domus	Caput
♉ reſpicit	Collum	Secunda	domus	Collum
♊ reſpicit	Man⁹ & brachia	Tertia	domus	Ma. & br.
♋ reſpicit	Pectus	Quarta	domus	Pectus
♌ reſpicit	Cor	Quinta	domus	Cor
♍ reſpicit	Inteſtina	Sexta	domus	Inteſtina
♎ reſpicit	Renes	Septima	domus	Renes
♏ reſpicit	Pudibunda	Octaua	domus	Pudibũda
♐ reſpicit	Femora	Nona	domus	Femora
♑ reſpicit	Genua	Decima	domus	Genua
♒ reſpicit	Suras	Vndecima	domus	Suras
♓ reſpicit	Pedes	Duodecima	domus	Pedes

Hoc loco notandum obiter, partem illam corporis non eſſe ferro violandam, quouis modo, quoties Luna ſignum partis illius perambulatè Ptolemæo teſte. Membrorum diuiſiones per Signa obſeruentur ſtudioſè, quocunq; enim in loco figuræ ſignum fuerit, nihilominus tamen proprietatem genuinam partis ſignificandæ, obtinet. Simile quiddam & cum planetis fieri ſolet, horum etenim ſinguli quoq; naturas ſeu temperamenta ſecundum qualitates quatuor exprimũt.

Saturnus	ſignificator & autor	Melancholiæ
Iupiter	ſignificator & autor	Sanguinis
Mars	ſignificator & autor	Bilis
Sol	ſignificator & autor	Bilis
Venus	ſignificator & autor	Phlegmatis
Mercurius	ſignificator & autor	Spiritus & ſanguinis
Luna	ſignificator & autor	Pituitæ

Planetarum quilibet ſingulare quoddam Signum poſſidet, in quo conſtitutus, exaltari, & in eius oppoſito cadere dicitur. Vt

Saturnus	exaltatur in Libra	cadit in Ariete
Iupiter	exaltatur in Cancro	cadit in Capricorno
Mars	exaltatur in Capricorno	cadit in Cancro
Sol	exaltatur in Ariete	cadit in Libra

Venus exal. in ♓, ca. in ♍, ☿ exal in ♍, cadit in ♓. ☽ ex: in ♉ ca. in ♒.

Ad hæc duodecim ſigna trifariam dici ſolent, Mobilia ſcz fixa & Communia. Luna etenim in morbi alicuius principio mobiliũ ſignorum aliquod tenente, contingit morbum illum cito terminari, & contra, ſi in ſigno fixo eſt Luna morbi ortu, produci eundem ferè videm⁹, ſicut in Communi Luna cum ſit initio affectus, plerumq; mutari, in aliumq; tranſire eundem.

Signa Mobilia: Aries, Cancer, Libra, Capric.
Signa fixa: Taurus, Leo, Scorpi⁹, Aquari.
Sig. Cõ.: Gemini, Virgo, Sagittari., Piſces

Neq; vero minus planetarum ſinguli ſingula humani corporis mẽbra, morboſq; diuerſos innuere ſolent,

♄ Saturnus veſicam, lienem & aurem dextram intuetur, affectus vero Cancrum, Podagram, Elephanciaſim, & melancholicos huiuſmodi omnes.

♃ Iupiter habet morbos omnes qui ex ſanguine abundãtiore aduſtioreq; proueniunt.

♂ Mars fel, pudenda, Teſtes, aurem ſiniſtram & epar, Febres acutas, Eryſipelata, Morpheam, Apoſtemata interna præcalida, ſignificat.

☉ Sol poſſidet cerebrum, viſum, neruos, Cor, Latus dextrum, Hypocondria dextra, omnem calidum affectum, quales ſunt febres ardẽtes & tertianarum ſpecies.

♀ Venus Renes & nucham obſeruat, morboſq; pudendorum quoſcunq; & maximè à frigore cauſatos indicat.

☿ Mercurius Pulmones reſpicit & linguam, animi affectus quoſlibet, Phantaſmata, Somnia, mentis alienationes, & huiuſmodi.

☽ LVNA Matricem & muliebria colit, Menſtrua, Catharros, Morboſq; frigidos & humidos, vt Apoplexiam, Paraliſim, Conuulſionum ſpecies, Epilepſiam &c̃ indicat.

¶ Notandum eſt inſuper planetam ſub radiis vocari donec inter 15 & 12 gradum à Sole reperitur, à 12 vero gradu Soli propinquantem combuſtum iam dici, debiliſſimiq; effectus eſſe, tantoq; imbecilliorem, quanto proximior Soli fiat, imò impeditum vocabulo non inuſitato apud Aſtrologos vocari. Item retrogradum planetam ab omni virtute deſtitutum eſſe ſcias. Luna cum fuerit in via, vt dicitur, Lactea vel combuſta, quod eſt à 19 gradu ♎ vſq; 4 ♏, tum eãdem virtutis propè deiectæ videtur.

Combuſti planetæ quando dicuntur,

Retrogradi.

¶ Errantium quiuis ſumma vtitur poteſtate ſi domos vel 10 vel 11 vel 7 vel 5 tenuerit, liber ſaltem ab iniquiori aliorum contuitu vel commertio, vt dictum eſt. Iidem vero imbecilli dicuntur, quando 12 6 aut 8 domum occupant.

¶ Item dominus 12, 6 & 8 domus, quocunq; in loco figuræ conſiſtat, nihilo ſecius damnum importat omnibus quibuſcunq; tandem aſpectu ſuo participat.

SEQVITVR FIGVRA QVAE OCVLIS EXPONIT DOMVS MEDICATVRO conſiderandas.

